

Brüssel, 14.12.2020
COM(2020) 807 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

IFRSi sihtasutuse, EFRAGi ja PIOBi 2019. aasta tegevuse kohta

1. ARUANDE EESMÄRK JA ULATUS

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele nr 258/2014,¹ mida on muudetud määrusega 2017/827,² kaasrahastab Euroopa Liit kolme finantsaruandluse ja auditeerimise valdkonnas tegutsevat organisatsiooni: rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) sihtasutust (IFRSi sihtasutus), Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) ja avaliku huvi järelevalve nõukogu (PIOB). Kaasrahastamine toimub tegevustoetuste vormis.

Määruse artikli 9 lõikes 3 sätestatud aruande eesmärk on anda ülevaade nende kolme asutuse 2019. aasta tegevusega seotud viimastest sündmustest³. Samas kirjeldatakse ka teatavaid 2020. aastal toimunud sündmusi, kui seda peetakse selle aruande jaoks asjakohaseks (nt uued probleemid, mis on esile kerkinud seoses Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu rahastamise tegevuskavaga (2018) või ülemaailmse COVID-19 pandeemiaga).

Stolojani⁴ aruande järelmeetmena ja nagu on märgitud määrust nr 258/2014 muutva määruse põhjenduses 9, esitatakse selles aruandes ka komisjoni hinnang nende kolme asutuse juhtimise kohta, eelkõige huvide konfliktide ennetamise, läbipaistvuse, ekspertide mitmekesisuse, rahastamise mitmekesisuse, avaliku aruandekohustuse ja üldsuse juurdepääsu tagamise kohta dokumentidele.

1.1. ARUANDE ÜLESEHITUS

Aruanne koosneb järgmistest osadest:

- **punkt 2: rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite sihtasutus** (ülevaade IFRSi sihtasutuse tegevusest ja juhtimisest 2019. aastal);
- **punkt 3: Euroopa finantsaruandluse nõuanderühm** (ülevaade EFRAGi tegevusest ja juhtimisest 2019. aastal);
- **punkt 4: avaliku huvi järelevalve nõukogu** (ülevaade PIOBi tegevusest ja juhtimisest 2019. aastal);
- **punkt 5: kokkuvõte** (rahastamisprogrammi asjakohasuse kohta tehtud järelduste kokkuvõte).

¹ ELT L 105, 8.4.2014, lk 1.

² ELT L 129, 19.5.2017, lk 24.

³ Viimane hinnang programmi kohta lisati 2018. aastal IFRSi sihtasutuse, EFRAGi ja PIOBi tegevust käsitleva 2019. aasta aruande 3. lisse, 29.10.2019, COM/2019/549 final.

⁴ Aruanne A8-0172/2016 rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite (IAS) hindamise ning rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) sihtasutuse, Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) ja avaliku huvi järelevalve nõukogu (PIOB) tegevuse kohta.

2. RAHVUSVAHELISTE FINANTSARUANDLUSSTANDARDITE SIHTASUTUS

2.1. ÜLEVAADE IFRSi SIHTASUTUSE TEGEVUSEST

2.1.1. STANDARDITE KEHTESTAMINE

2019. aasta septembris lõpetas Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) projekti „IBORi reform ja selle mõju finantsaruandlusele“ 1. etapi elluviimise, avaldades rahvusvahelise finantsaruandlusstandardi (IFRS) 9 „Finantsinstrumendid“ ja selle eelkäija, rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine“ muudatused. Peamine eesmärk oli käsitleda olemasolevate riskimaandamissuhete arvestusliku käsitluse tagajärgi enne võrdlusmäärade tegelikku asendamist. Seejärel algatas IASB 2020. aasta augustis projekti 2. etapi. IBORi projekti 2. etapi eesmärk on vältida IFRSi põhjendamatuid raamatupidamislikke tagajärgi eelkõige juhul, kui riskimaandamisinstrumentide arvestuse võrdlusmäärad tegelikult asendatakse.

2019. aastal koostas IASB standardi IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ muudatused, mis võeti vastu 2020. aasta juunis. Nende muudatuste eesmärk on vähendada rakendamiskulusid ja muuta äriühingute jaoks lihtsamaks IFRS 17 rakendamise tulemuste selgitamine investoritele ja teistele isikutele. Sellega seoses otsustas IASB lükata IFRS 17 jõustumise kuupäeva 1. jaanuarilt 2021 edasi 1. jaanuarile 2023 ja pikendada kindlustussektorile võimaldatud standardi IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ kohaldamise vabatahtlikku edasilükkamist.

Alates 2020. aasta märtsist on ülemaailmne COVID-19 pandeemia põhjustanud rahvatervisealase hädaolukorra ja sellest tulenevalt paljude maailmamajanduse osade sulgemise. Seetõttu hakkasid IASB ja tema töötajad toetama sidusrühmi, vastates COVID-19-ga seotud küsimustele IFRSi standardite kohaldamise kohta, pakkudes konkreetset raamatupidamisega seotud praktilist abinõu ning kohandades nõukogu tööplaani, sealhulgas lükates vähemkriitilised konsultatsioonid edasi. Üheks näiteks on standardi IFRS 16 „Rendiarvestus“ muudatus, et hõlbustada (majandus)üksustel COVID 19-ga seotud üüri- ja rendisoodustuste, näiteks üüri- ja rendipuhkuste ning üüri ja rendi ajutise vähendamise arvestamist.

Täielik ülevaade IASB standardite kehtestamisega seotud tegevusest, sealhulgas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite tõlgendamise komitee (IFRIC) tööst ja käimasolevatest kinnitamismenetlustest on esitatud käesoleva aruande 1. liites.

IFRSi sihtasutus ajakohastas ka IFRSi taksonoomiat, et võtta arvesse uute standardite ja muudatuste mõju⁵.

⁵ Euroopa Liidult saadud rahaliste vahenditega toetatakse ka IFRSi taksonoomia õigeaegset ajakohastamist, mis omakorda on aluseks Euroopa ühtsele elektroonilisele aruandlusvormingule.

2.1.2. UURIMISPROJEKTID

IASB 2017.–2021. aasta tööplaani eesmärk on täiustada ja toetada olemasolevaid standardeid, soodustada paremat standarditest teavitamist ja nende rakendamist. 2019. aastal lõpetas IASB parema teavitamise projekti raames peetud tehnilised arutelud ning avaldas detsembris standardi „Üldine esitlemine ja avalikustamine“ muutmise projekti, tehes ettepaneku parandada peamiste finantsaruannete ülesehitust ja sisu, keskendudes kasumiaruandele.

IASB jätkas ka kaevandamisvaldkonnaga seotud uurimisprojekti, et kaaluda standardi IFRS 6 „Maavarade uurimine ja hindamine“ võimalikku asendamist.

IFRS 3 „Äriühendused“ rakendamisjärgse läbivaatamise järeelmeetmete raames uuris nõukogu firmaväärtuse arvestamise võimalikku lihtsustamist ja väärtuse languse testi sihipärast täiustamist ning avaldas 2020. aasta 1. kvartalis aruteludokumendi.

IASB alustas 2019. aastal standardite IFRS 10 „Konsolideeritud finantsaruanded“, IFRS 11 „Ühised ettevõtmised“ ja IFRS 12 „Muudes (majandus)üksustes olevate osaluste avalikustamine“ rakendamisjärgset läbivaatamist.

2.1.3. VKEDELE MÕELDUD RAHVUSVAHELISTE FINANTSARUANDLUSSTANDARDITE (IFRS) PÕHJALIK LÄBIVAATAMINE

IASB alustas 2019. aastal *VKEdele mõeldud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite* teist põhjalikku läbivaatamist, et viia *VKEde IFRS*id vastavusse täielike *IFRS*idega, põhjustamata sellega *VKEdele* tarbetuid kulusid ja jõupingutusi. 2020. aasta jaanuaris avaldas IASB teabenõude.

2.2. ÜLDPÕHIMÕTTED, MILLE ALUSEL TÖÖTATAKSE VÄLJA UUSI STANDARDEID

2.2.1. ÜLDPÕHIMÕTTED

IASB ja IFRICi standardite kehtestamise nõuetekohase menetluse põhimõtted on sätestatud *nõuetekohase menetluse käsiraamatus*. Selle kohaldamise üle teeb järelevalvet spetsiaalne järelevalvekomisjon, mida nimetatakse nõuetekohase menetluse järelevalvekomisjoniks (DPOC). Järelevalvekomisjon jätkas 2019. aastal *nõuetekohase menetluse käsiraamatu* läbivaatamist, et muuta standardid tõhusamaks. Läbivaadatud käsiraamat avaldati 2020. aasta augustis. Üks uus põhimõte on see, et IASB peaks tulevikus avaldama selgitava materjali, et käsitleda avaldatud standardist tulenevaid rakendamisküsimusi enne standardi kohaldamise kuupäeva.

Läbivaadatud *nõuetekohase menetluse käsiraamatus* märgitakse, et IASB mõjuanalüüsid peaksid keskenduma finantsaruandluse parandamisele, võttes arvesse rakenduskulusid ja kaaludes samas ka seda, kuidas suurem läbipaistvus võib mõjutada finantsstabiilsust. See hõlmab ka mõju analüüsimist kogu standardite kehtestamise protsessi vältel. Seoses uute finantsaruandlusnõuete laiema majandusliku mõjuga rõhutatakse muudatusettepanekus, et

üldiselt ei ole võimalik kvantitatiivseid hinnanguid anda, kuid IASB võib vajaduse korral hinnata konkreetseid majanduslikke mõjusid. Muudetud versioon ei vasta täielikult ootustele, mida väljendas Euroopa Komisjon järelevalvenõukogu liikmena, kuna see ei pruugi piisavalt vähendada lahknevusi IASB mõjuhinnangu piiratud ulatuse ja IASi määruises sätestatud Euroopa avaliku hüve heakskiitmise kriteeriumide vahel.

2.3. JUHTIMINE, USALDUSVÄÄRSUS JA ARUANDEKOHUSTUS

2.3.1. ÜLEVAADE

IFRSi sihtasutus on Delaware'i osariigi (Ameerika Ühendriigid) üldise äriühinguõiguse kohaselt asutatud mittetulundusühendus, mis tegutseb Ühendkuningriigis välismaise äriühinguna.

IFRSi sihtasutust juhib 22-liikmeline kuratoorium, kes ühiselt vastutab IASB üldise järelevalve ja IASB liikmete ametisse nimetamise eest. 2019. aastal kohtusid kuraatorid kolm korda. Kuraatorite määramise aluseks on jaotus geograafiliste piirkondade kaupa ja avaliku sektori asutustega suhtleva lülina tegutseva järelevalvenõukogu eelnev heakskiit. Euroopa Komisjon on järelevalvenõukogu liige. Järelevalvenõukogu kohtus 2019. aastal kaks korda. IASB-l on 14 liiget, kelle nimetavad kuraatorid, võttes arvesse ka geograafilise tasakaalu nõudeid. IASB liikmed nimetatakse ametisse viieks aastaks ja neid võib üks kord ametisse tagasi nimetada. IASB vastutab standardite kehtestamise eest. 2019. aastal pidas IASB 13 koosolekut. Kuraatorid nimetavad ametisse ka 14 IFRICi liiget, kelle ülesanne on tõlgendada rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite kohaldamist ja anda juhtnööre finantsaruandluse küsimustes. Peale selle on olemas ka IFRSi nõuandekogu, kus võivad osaleda organisatsioonid ja üksikisikud. Selle liikmed nimetavad ametisse samuti kuraatorid ja IASB peab nendega suurprojekte puudutavate otsuste tegemisel konsulteerima.

2.3.2. LÄBIPAISTVUSEESKIRJAD

Põhimõtteliselt on kõik IASB ja IFRIC koosolekud üldsusele avatud. Koosolekute päevakorrad avaldatakse eelnevalt ja koosolekuid endid saab jälgida veebiülekannete kaudu.

Seoses läbipaistvusregistritega võttis IFRSi sihtasutus 2019. aasta augustis kasutusele sidusrühmade kaasamise registri IASB liikmetele. See avaldatakse kord kvartalis IASB veebisaidil⁶ ja selles on loetletud kohtumised sidusrühmadega. Esimene aruanne avaldati 2019. aasta detsembris.

2.3.3. SIDUSRÜHMADE ESINDATUS

Pärast kuratooriumi ülesehituse ja tõhususe läbivaatamist 2015. aastal peaks selle liikmeskond esindama maailma kapitaliturge ning olema vastavuses geograafilise tasakaalu nõuetega,

⁶ Vt <https://www.ifrs.org/groups/international-accounting-standards-board/pages/board-member-external-engagement>.

mille kohaselt peavad Ameerika, Aasia ja Okeania ning Euroopa olema kuratooriumis võrdselt esindatud.

IFRSi sihtasutuse põhikirja kohaselt tuleb igaühel neist kolmest piirkonnast nimetada ametisse kuus kuraatorit, Aafrikast üks kuraator ja kolm kuraatorit mis tahes piirkonnast, tingimusel et säilitatakse üleüldine geograafiline tasakaal. Samamoodi on IASB juhatuse liikmeks nimetamise kriteeriumiks, et igast piirkonnast nimetatakse neli liiget, Aafrikast üks liige ja mis tahes piirkonnast üks liige.

1. jaanuaril 2019. aastal nimetati ametisse kolm uut IFRSi sihtasutuse kuraatorit (Sarah J. Al Suhaimi (muu piirkond), Dr Suresh Kana (Aafrika) ja Kazuyuki Masu (Aasia-Okeania)) ning üks kuraator nimetati uuesti ametisse (Guillermo Babatz (Põhja- ja Lõuna-Ameerika)).

IFRSi nõuandekogul oli 31. detsembri 2019. aasta seisuga 50 liiget, kes esindasid 51 organisatsiooni. Euroopa Komisjon osaleb nõuandekogus vaatejana. Lisaks kuuluvad IFRSi nõuandekogusse ka Euroopa Keskpank (EKP) ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA).

2.3.4. ARUANDEKOHUSTUS EUROOPA PARLAMENDI EES

Määruse (EL) 2017/827 kohaselt⁷ tuleb Euroopa Parlamendile anda IFRSide väljatöötamisest täielik ülevaade. Iga-aastane mõttevahetus Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni (ECON) ning IASB esimehe Hans Hoogervorsti ja IFRSi sihtasutuse kuratooriumi esimehe Erkki Liikaneni vahel toimus 26. veebruaril 2019 ja 18. veebruaril 2020.

2.3.5. HUVIDE KONFLIKTI VÄLTIMINE

IFRSi sihtasutuse kuratooriumi liikmed nimetatakse ametisse kolmeaastaseks ametiajaks, mida saab üks kord pikendada, ja nad peavad võtma kohustuse tegutseda avalikes huvides. Pärast järelevalvenõukogult sellesisulise taotluse saamist võeti 2018. aastal vastu huvide konflikti vältimise korra parandatud ja täiendatud versioon. Sellega nähti ette põhimõte, et kuraator ja järelevalvenõukogu liige ei tohi töötada samas organisatsioonis. Samas anti kuratooriumi esimehele ka õigus seda põhimõtet erandjuhul eirata.

Ainult üks IASB liige on osaajaga liige. Täistööajaga liikmed on IFRSi sihtasutuse põhikirja järgi kohustatud katkestama kõik töösuhted ja sidemed, mis võivad nende sõltumatust mõjutada. Lähetamine ja endise tööandja juurde tagasipöördumine ei ole lubatud.

2.3.6. RAHASTUSE JAOTUS

2019. aastal sai IFRSi sihtasutus Euroopa Liidult 4,7 miljonit eurot toetust, mis moodustab 20,7 % tema kogurahastusest. IFRSi sihtasutuse jaotuse kohaselt oli EL suurim toetaja

⁷ Põhjendus 7.

rahvusvaheliste raamatupidamisettevõtete ees, kelle panus kogurahastusest oli 2019. aastal 19,8 %.

IFRSi sihtasutusele tehtud maksete vähenemine viimastel aastatel jätkus ka 2019. aastal. Vabatahtlikud maksed vähenesid 2019. aastal 10,8 % (10,6 %, kui võtta arvesse ka vahetuskursside kõikumiste mõju). Kõige suuremat maksete vähenemist täheldati Lõuna-Aafrikas (–95 %), Hispaanias (–71 %), Hongkongis (–67 %), Brasiilias (–48 %), Ameerika Ühendriikides⁸ (–34 %), rahvusvahelistes audiitorvõrgustikes (–30 %), Šveitsis (–19 %) ja Saksamaal (–9 %). Rahastuse piirkondlik päritolu on esitatud 2. liites. Sealt on selgelt näha, et hoolimata ELi ja USA võrdsest esindatusest kuratooriumis (kummastki kuus kuraatorit) ja IASBs (kummastki neli liiget), moodustavad Põhja- ja Lõuna-Ameerika piirkonna maksed sihtasutusele ainult 5,1 % kogurahastusest, samal ajal kui ELi ja Aasia-Okeania panus oli vastavalt 38,5 % ja 33,5 % kogumaksetest. ELi eelarvest ja liikmesriikide poolt tehtud maksete suhteline osakaal suurenes võrreldes 2018. aastaga (35,8 %-st 38,5 %-ni). Rahvusvaheliste audiitorvõrgustike vabatahtlike maksete vähenemist korvas osaliselt ärikokkulepe, mille tulemusena saadi rohkem litsentsitulu.

IFRSi sihtasutus teatas 3,8 miljoni Inglise naela suurusest netoülejäägist. Kogu jaotamata kasum oli 31. detsembri 2019. aasta seisuga 38,1 miljonit Inglise naela.

3. EUROOPA FINANTSARUANDLUSE NÕUANDERÜHM

3.1. ÜLEVAADE EFRAGi TEGEVUSEST

EFRAGi töö võib jagada kolme põhikategooriasse:

- EFRAGi peamine ülesanne on nõustada Euroopa Komisjoni selles küsimuses, kas uued või parandatud ja täiendatud IFRSid vastavad rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite määruuses („IASi määruus“) sätestatud kinnitamiskriteeriumidele. Need kriteeriumid hõlmavad nn õige ja õiglase ülevaate ning Euroopa avaliku hüve nõuete täitmist. EFRAGi kinnitustegevuse olulise osa moodustavad standardite reaalsetes tingimustes katsetamine, uuringud, mõjuhindangud ja teavitustegevus.
- EFRAGi teine oluline tegevus on IFRSidega seotud töö, mis hõlmab teadusuuringuid ja tegevusi, mis aitavad kaasa IASB standardite kehtestamisele, tagamaks, et IASB standardite kehtestamise protsessis on selgelt väljendatud Euroopa seisukohad finantsaruandluse arengu kohta.
- 2019. aastal laiendati komisjoni jätkusuutliku majanduskasvu rahastamise tegevuskava (2018) raames EFRAGi töö ulatust, luues Euroopa ettevõtete aruandluslabori (edaspidi „aruandluslabor“), mis alustas tegevust 2019. aasta veebruaris, kui alustas tööd

⁸ Ameerika Ühendriikide väärtpaberi- ja börsikomisjon IFRSi sihtasutust alates 2015. aastast enam ei toeta. Ameerika Ühendriikidest saadud maksed koosnevad vaid eraorganisatsioonide vabatahtlikest maksetest.

aruandluslabori kliimaga seotud aruandluse projekti rakkerühm.

3.1.1. KINNITAMISEGA SEOTUD TEGEVUS

2019. aastal lähtus EFRAGi tööprogramm suures osas IASB standardeid kehtestavast otsusest muuta standardit IFRS 17 „Kindlustuslepingud“. EFRAG esitas IFRS 17 kavandatud muudatuste kohta oma märkused 2019. aasta septembris. IASB avaldas standardi IFRS 17 täiendatud ja parandatud muudatused 2020. aasta juunis. EFRAG jätkas tööd kinnitamisinõuande esialgse versiooniga, et ta saaks selle avaldada kohe pärast muudetud standardi avaldamist.

2019. aasta teisel poolel tugevdati EFRAGi ettevalmistustööd kinnitamisinõuande koostamisel, jätkates dialoogi ja teavitustegevust Euroopa kindlustusekspertidega eri sidusrühmadest, kes on esindatud EFRAGi kindlustusarvestuse töörühmas (EFRAG IAWG). Lisaks on valitud teemasid käsitletud laiemate rühmade seas tehtud eriuuringutes. EFRAGi tehniliste ekspertide rühm (EFRAG TEG) ja EFRAGi juhatus osalesid kõikides etappides.

EFRAG on tellinud ka oma 2018. aasta majandusuuringu ajakohastamise sellistes valdkondades nagu asjaomase sektori suundumused, võimalik mõju konkurentsile kapitali ja klientide pärast ning võimalik mõju kindlustusandjate pakutavatele kindlustustoodetele ja -teenustele.

EFRAG aitas kiirendada IBORI reformi 1. etapi kinnitamise protsessi, et tagada finantsinstrumente käsitlevate standardite IAS 39 ja IFRS 9 muudatuste õigeaegne kehtestamine äriühingute 2019. aasta finantsaruannete jaoks, vältides IBORI reformist tulenevaid võimalikke raamatupidamisarvestuse häireid.

EFRAGi sekretariaat tegi 2018. aastal katsena *omakapitali tunnustega finantsinstrumente* käsitleva IASB aruteludokumendi „Financial Instruments with Characteristics of Equity (FICE)“ varajase etapi analüüsi, järgides EFRAGi üleskutset, et mõju hindamisi tuleks teha kogu standardite kehtestamise protsessi vältel, mitte ainult selle lõpus. EFRAGi sekretariaat avaldas töödokumendi varajase etapi analüüsi kohta 2019. aasta veebruari lõpus. EFRAG tegi varajase etapi analüüsi ka siis, kui ta koostas esialgse arvamuskirja IASB standardi „Üldine esitlemine ja avalikustamine“ (varem „Peamised finantsaruanded“) muutmise projekti kohta, mis avaldati 2019. aasta detsembris. Varajase etapi analüüsi tulemused andsid ülevaate sellest, kuidas IASB uued ettepanekud mõjutaksid Euroopa sidusrühmade arvates nende finantsaruandlust praktikas.

EFRAG osales 2019. aasta jooksul IASB konsultatsiooniprotsessis ja avaldas pärast avalikku konsultatsiooni arvamuskirjad kõigi IASB ettepanekute kohta (standardi muutmise projektid ja aruteludokumendid). Muud valdkonnad, millele keskenduti, hõlmasid IASB projekte, mis käsitlesid *reguleeritud tariifiga tegevusi, põhifinantsaruandeid, juhtkonna kommentaari, äriühendusi, mis hõlmavad ühise kontrolli all olevaid (majandus)üksusi või ärisid (BCUCC) ning firmaväärtust ja selle langust*.

3.1.2. UURIMISTEGEVUS

Uurimistegevus moodustas 2019. aastal endiselt olulise osa EFRAGi tööst, mille eesmärk on mõjutada IASBd ja soodustada rahvusvahelist arutelu, kujundades üldsuse arvamust Euroopa jaoks olulistest küsimustes.

Tuginedes 2018. aastal korraldatud Euroopa sidusrühmade prioriteetide teemalise avaliku konsultatsiooni tulemustele, töötas EFRAG 2019. aastal projektidega, milles käsitleti *paremat teavet immateriaalse vara kohta, krüptovara ning muutuvat ja tingimuslikku tasu*. 2020. aasta jaanuaris avaldas EFRAG immateriaalse vara teemalise erialakirjanduse ülevaate. EFRAG avaldas ka aruteludokumendi „Accounting for pension plans with an asset-return promise“ („Garanteeritud tootlusega pensioniskeemide arvestus“). Akadeemilise nõuandekogu ja võrgustiku kaudu tõhustas EFRAG koostööd akadeemiliste ringkondadega.

Vastuseks komisjoni teisele pikaajalisi kapitaliinstrumente käsitlevale taotlusele, milles paluti uurida kapitaliinstrumentide pikaajaliste investeerimisportfellide õiglase väärtuse mõõtmise võimalikke alternatiivseid arvestuslikke käsitusi, algatas EFRAG 2019. aasta suvel avaliku konsultatsiooni, et koguda sidusrühmade seisukohti. EFRAG avaldas 2020. aasta jaanuaris koos EFRAGi avaliku konsultatsiooni tagasisidearuandega oma tehnilise nõuande *alternatiivsete arvestuslike käsitluste kohta, mis võimaldavad pikaajalise investeerimismudeli raames hoitavate kapitaliinstrumentide ja omakapitali omadustega finantsinstrumentide õiglase väärtuse mõõtmist muutustega läbi kasumiaruande*.

3.1.3. EUROOPA ETTEVÕTETE ARUANDLUSLABORI JA MUU KUI FINANTSARUANDLUSE VALDKOND

Euroopa ettevõtete aruandluslabori eesmärk on soodustada heade tavade jagamise kaudu innovatsiooni ettevõtete aruandluse valdkonnas, mis täiendab ka EFRAGi tööd finantsaruandluse valdkonnas ja aitab sellele kaasa. Euroopa ettevõtete aruandluslabor koosneb aruandluslabori juhtrühmast, mida juhib EFRAGi juhatuse esimees ja mille aseesimees on komisjoni aruandluse, auditi ja reitinguagentuuride üksuse juhataja, ning projektide rakkerühmadest.

Euroopa ettevõtete aruandluslabori juhtrühm annab oma tegevusest aru otse EFRAGi üldkoosolekule. Aruandluslabori juhtrühma ülesanne on kehtestada aruandluslabori tegevuskava, nimetada ametisse projektide rakkerühmade liikmed, jälgida projektide rakendamist, toetada aruandluslaborit ja mobiliseerida võrgustikke.

Pärast 2018. aasta detsembris avaldatud avalikku kandideerimiskutset loodi esimene kliimaaruandlusprojekti rakkerühm, mille tulemusena hakkas aruandluslabor 2019. aasta veebruaris täielikult tööle.

Pärast sidusrühmadega peetud arutelu, millel oli ligi 50 osalejat, avaldas projekti rakkerühm 2020. aasta veebruari alguses praktilise ja tegevusele suunatud interaktiivse aruande. Aruandes tuuakse esile head aruandlustavad ja praeguste aruandlustavade parandamise

võimalused, lisades kaks täiendust üldise kliimateabe avalikustamise ja stsenaariumianalüüsi aruandluse kohta. Aruanne avaldati aegsasti, et äriühingud ja finantsasutused saaksid seda kasutada oma 2019. aasta aruandluses.

Euroopa ettevõtete aruandluslabori juhtrühm korraldas 2019. aasta 3. kvartalis aruandluslabori tulevase tegevuskava teemalise avaliku konsultatsiooni. Tulemuste põhjal tegi juhtrühm otsuse viia ellu aruandluslabori teine projekt, mis käsitleb mittefinantsriskide ja -võimaluste aruandlust ning seost ärimudeliga. Projekti hakati ellu viima 2020. aasta 2. kvartalis.

Euroopa Komisjon toetab seda uut projekti ja esitas 2020. aasta juunis taotluse tehnilise nõu saamiseks, tehes EFRAGile ülesandeks alustada ettevalmistusi võimalike Euroopa mittefinantsaruandlusstandardite väljatöötamiseks. See ettevalmistav töö oleks aluseks Euroopa mittefinantsaruandlusstandardite väljatöötamisele, kui kaasseadusandjad otsustavad, et sellised standardid on vajalikud mittefinantsaruandluse direktiivi läbivaatamise tulemusena. Projekti viib ellu projekti rakkerühm, mille aruandluslabor lõi 2020. aasta septembris pärast kandideerimiskutse avaldamist. Aruandluslabori juhtrühm nimetas projekti rakkerühma esimeheks Patrick de Cambourgi, kes on praegu Autorité des Normes Comptablesi peadirektor.

3.2. JUHTIMINE, LÄBIPAISTVUS JA AVALIK ARUANDEKOHUSTUS

3.2.1. EFRAGi JUHTIMINE VASTAVALT MAYSTADTI ARUANDES ESITATUD SOOVITUSELE

EFRAGi juhtimisreformiga, mis algas 31. oktoobril 2014, parandati organisatsiooni legitiimsust ja esindatust ning muudeti ELi osalemine standardite kehtestamise protsessis sidusamaks. Juhtimisreform lõppes 2016. aasta juulis, mil EFRAGi üldkoosolekul määrati ametlikult EFRAGi juhatuses esimeheks endine Euroopa Parlamendi liige Jean-Paul Gauzès, kelle kandidatuuri oli üles seadnud Euroopa Komisjon⁹ ning kellele olid andnud oma heakskiidu Euroopa Parlament ja nõukogu. Tema volitusi pikendati veel kolmeks aastaks kuni 30. juunini 2022.

Euroopa järelevalveasutused ja Euroopa Keskpank on otsustanud täisliikmeks saamise asemel olla EFRAGi juhatuses ametlikud sõnaõigusega vaatlejad. Nad on aidanud oluliselt kaasa EFRAGi mõjuhinnangute koostamisele, eelkõige finantsstabiilsuse valdkonnas.

EFRAGi juhatus jõudis 2019. aastal kõigi oma järeldusteni täieliku konsensussega, ilma et oleks vaja olnud kasutada enamushääletust. 2017. aastal loodi Maystadti aruandest¹⁰ lähtudes erainvestoreid (nn lõppkasutajaid) esindavatele Euroopa organisatsioonidele vaatlejakoht.

EFRAGi juhatus korraldab igal aastal EFRAGi üldkoosoleku järelevalve all oma liikmete tegevuse ja tulemuslikkuse läbivaatamise. 2019. aasta läbivaatamine hõlmas nii strateegilisi,

⁹ Vt komisjoni 22. mai 2019. aasta otsus C(2019) 3760 final.

¹⁰ „Should IFRS Standards be more „European“?“, („Kas rahvusvahelised finantsaruandluse standardid peaksid olema euroopalikumad?“), Philippe Maystadti aruanne, oktoober 2013.

juhtimise kui ka tegevuslikke küsimusi ja selle põhjal selgus, et juhtimisstruktuur toimis üldjoontes hästi, mis suurendas organisatsiooni usaldusväärsust. EFRAGi edasise tegevuse tulemuslikkuse parandamiseks võeti vastu veel mitu soovitus. EFRAGi kommunikatsioonistrateegia rakendamine ja kommunikatsioonirühma loomine EFRAGi juhatuse esimehe juhtimisel on suurendanud EFRAGi nähtavust ja usaldusväärsust.

Võimalike huvide konfliktidega probleeme ei esinenud. EFRAGi sise-eeskirjades on sätestatud huvide konflikti vältimise nõuded ning EFRAGi juhatuse liikmete jaoks kehtestanud huvide konflikti vältimise korra, mis on avaldatud EFRAGi veebisaidil. Selle eesmärk on tagada EFRAGi kui Euroopa avalikes huvides tegutseva organisatsiooni usaldusväärsus. Seeläbi peaks saama vältida huvide konflikte või huvide konfliktina paistvaid olukordi, mis pärivad vaba arutelu, viivad otsuste või tegudeni, mis ei ole Euroopa laiemal üldsuse või EFRAGi parimates huvides, või mis jätavad mulje, et EFRAG ei ole toiminud nõuetekohaselt. EFRAGi juhatuse liikmed ja EFRAGi töötajad kinnitavad igal aastal oma sõltumatust allkirjastades isiklike huvide deklaratsiooni.

3.2.2. LÄBIPAISTVUSEESKIRJAD

2019. aastal kogutud tõendid näitavad, et EFRAGi nõuetekohane menetlus on üldjoontes kooskõlas sidusrühmade vajadustega. Seda iseloomustab läbipaistev teabevahetus kõigi asjaosaliste vahel. EFRAG näitab endiselt üles oma pühendumust komisjoniga koostöö tegemisele, et saavutada varasemast veelgi rangemad läbipaistvusnõuded. See on oluline, et tagada uute rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite vastavus Euroopa vajadustele.

EFRAGi poolt aja jooksul välja töötatud läbipaistev ja avalik nõuetekohane menetlus võimaldab kõigil Euroopa sidusrühmadel esitada EFRAGile kaalumiseks oma arvamusi ning tagab, et EFRAGi seisukohtade kujundamisel võetakse arvesse raamatupidamis- ja majandusmudelite ning arvamuste mitmekesisust Euroopas.

Lisaks avaldab EFRAG oma nõuetekohase menetluse raames esialgse seisukoha avaliku konsultatsiooni tarvis, katsetab standardeid reaalsetes tingimustes ja koostab muid mõjuanalüüse, korraldab teavitussüritusi (millest mõned on suunatud eelkõige kasutajatele) ja eriuuringuid, avaldab tulemusi tagasisidearuannetes ja avaldab lõplikke seisukohti. EFRAG aitab kaasa tõendipõhisele standardite kehtestamisele, korraldades kvantitatiivseid uuringuid, mille tulemusi kasutatakse EFRAGi arvamuskirjade ja kinnitamisinõuannete aruteludes ning mis on järk-järgult muutumas EFRAGi uurimistevõime üha olulisemaks osaks.

EFRAGi juhatuse, EFRAGi tehniliste ekspertide rühma ja EFRAGi standardite kehtestajate nõuandefoorumi (EFRAG CFSS) koosolekud on avalikud ning nende päevakorrad ja kokkuvõtted avaldatakse EFRAGi veebisaidil. Samuti on üldsusele kättesaadavad EFRAGi juhatuse, EFRAGi tehniliste ekspertide rühma ja EFRAGi nõuandefoorumi koosolekute abimaterjalid. Alates 2018. aasta märtsist on neid avalikke koosolekuid üle kantud veebis, võimaldades sidusrühmadel jälgida arutelusid mitte ainult reaalajas, vaid ka pärast

koosolekut. EFRAGi tehniliste ekspertide rühma aruteludes kasutatakse EFRAG nõuandefoorumilt ning EFRAGi töörühmadelt ja nõuandekomisjonidelt saadud teavet.

EFRAGi kasutajate töörühmalt saadud teave on EFRAGi tööks väga oluline. Nii nende rühmade kui ka EFRAGi juhatuse ja tehniliste ekspertide rühma koosseisus on esindatud eri päritolu ja ametialase taustaga liikmed, mis tagab lisaks läbipaistvale ja avalikule nõuetekohasele menetlusele, et EFRAG võtab nõuetekohaselt arvesse kõiki erinevaid vaatenurki.

EFRAGi juhatusele esitatakse korrapäraselt aruandeid kõigi EFRAGi töötajate ja kolmandate isikute vaheliste kohtumiste kohta (mis ei toimu korraliste halduskoosolekute käigus). Nende aruannete koondandmed lisatakse toetuse kasutamise lõpparuannetele, mille EFRAG esitab komisjonile.

EFRAG avaldab igal aastal ülevaate, tagades oma juhtimis- ja finantsstruktuuri ning asjaomase aasta põhitegevuse läbipaistvuse. 2019. aasta ülevaade avaldati 19. mail 2020¹¹.

9. juulil 2019 kiitis EFRAGi juhatus heaks avaliku läbipaistvusregistri, mis sisaldab kõiki EFRAGi juhatuse esimehe, tehniliste ekspertide rühma esimehe ja EFRAGi tegevjuhi kohtumisi ja konverentse.

3.2.3. EFRAGI JUHTIMISSTRUKTUURI ULATUSLIK ESINDATUS JA AVALIK ARUANDEKOHUSTUS

EFRAGi liikmesorganisatsioonide tagasiside EFRAGi lähenemisviisile laiu huve esindava ja avalikkusele aru andva juhtimisstruktuuri kujundamisel oli 2019. aastal üldiselt positiivne. EFRAG jälgib olukorda tähelepanelikult, et tagada otsustusprotsessi neutraalsus ja objektiivsus.

EFRAG püüab saavutada juhatuses, tehniliste ekspertide rühmas ning selle töörühmades ja nõuandekogudes ning Euroopa ettevõtete aruandluslabori juhtrühmas ja selle projektide rakkerühmades sobiva geograafilise, professionaalse ja soolise tasakaalu. EFRAGi siseeeskirjades on sätestatud nõuded selle kohta, mitu sama kodakondsusega inimest võib korraga olla EFRAGi juhatuses ja EFRAGi tehniliste ekspertide rühmas. Neid nõudeid kohaldatakse ka Euroopa ettevõtete aruandluslabori juhtrühma suhtes. Lisaks on kehtestatud nõuetekohase professionaalse ja soolise tasakaalu nõuded.

EFRAGi juhatuse liikmed nimetavad ametisse EFRAGi liikmesorganisatsioonid vastavalt Maystadti soovitude kohaselt kehtestatud süsteemile. EFRAGi tehniliste ekspertide rühma, selle töörühmade ja nõuandekogude ning Euroopa ettevõtete aruandluslabori juhtrühma ja selle projektide rakkerühmade liikmete leidmiseks avaldatakse avalikud kandideerimiskutsed.

¹¹ Vt
<https://efrag.org/About/AnnualReports>

Saadud avalduste arv on piirkonniti väga erinev. Eriti tuntakse puudust naissoost kandidaatidest ning Kesk- ja Ida-Euroopast pärit kandidaatidest, kuid olukord on paranemas. Seoses viimase probleemiga määras EFRAG EFRAGi tehniliste ekspertide rühma 2020. aasta rotatsiooniprotsessi raames ühe eksperdirühma liikme Tšehhi Vabariigist. Nimetatud liikme ametiaeg algas 1. aprillil 2020. Juhtkond koosneb täielikult naisspetsialistidest. EFRAG on suutnud meelitada rohkem naiskandidaate ning Kesk- ja Ida-Euroopast pärit kandidaate ka Euroopa ettevõtete aruandluslabori juhtrühma ja selle projektide rakkerühmadesse (vt 4. liitest täpsemaid andmeid, mis on toodud 31. detsembri 2019. aasta seisuga).

Kuigi nende meetmete tulemused olid üldiselt positiivsed, valmistavad endiselt muret ja vajavad lahendamist mõned varasematel aastatel ilmnunud probleemid, nagu kasutajate, koostajate ja investorite alaesindatus. EFRAG peaks endiselt taotlema aktiivselt tagasisidet EFRAGi töösse vähem kaasatud sidusrühmadelt ning hoiduma eelistamast asjaomase sektori ja muid huve.

3.2.4. EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU KAASAMINE VARAJASES ETAPIS

EFRAGi tuntakse piisavalt hästi nende sidusrühmade siseringis, kellel on IFRSide vastu otsene huvi. Kuid EFRAGi nähtavus näis 2019. aastal vähenevat selliste poliitikakujundajate seas nagu Euroopa Parlament.

EFRAGi arvates oleks Euroopa Parlamendis tarvis taas luua Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni IFRSide (ECON-IFRSide) alaline töörühm, et vahetada arvamusi ja juhtida tähelepanu olulistele küsimustele. Erinevalt eelmisest aastast ei toimunud 2019. aastal avalikku koosolekut arvamuste vahetamiseks majandus- ja rahanduskomisjoniga. EFRAG võttis standardi IFRS 17 kinnitamisinõuande koostamisel arvesse Euroopa Parlamendi 3. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni standardi IFRS 17 kohta.

EFRAG osaleb üldiselt raamatupidamise regulatiivkomitee koosolekutel ning esitab seal komisjoni palvel ülevaateid käimasolevast tööst ja arvamustest konkreetsete teemade kohta. See võimaldab raamatupidamise regulatiivkomiteel vahetada EFRAGiga arvamusi ja esitada varakult omapoolsed seisukohad. Raamatupidamise regulatiivkomitee arutab kinnitamisinõuande taotlusi enne nende esitamist EFRAGile, et tagada kõigi asjakohaste küsimuste käsitlemine.

Parlamendilt ja raamatupidamise regulatiivkomiteelt varases etapis teabe saamine võimaldab EFRAGil käsitleda küsimusi oma avalikes konsultatsioonides arvamuskirjade või kinnitamisinõuannete esialgsete versioonide üle.

3.3. EFRAGI RAHASTAMISSTRUKTUURI MITMEKESISTAMINE JA TASAKAAL

EFRAG on avaliku ja erasektori poolt rahastatav organisatsioon, mis tegutseb Euroopa avalikes huvides. EFRAGi õiguslik vorm on AISBL (Belgia rahvusvaheline mittetulundusühendus). 2019. aastal rahastasid EFRAGi kaheksa Euroopa sidusrühmade

organisatsiooni ja üheksa riiklikku organisatsiooni ning Euroopa Komisjon. Liikmesorganisatsioonide rahaliste maksete jaotus on esitatud 3. liites.

Lisaks rahalistele vahenditele saab EFRAG mitterahalist toetust EFRAGi tehniliste ekspertide rühma tasustamata liikmetelt, EFRAGi juhatuselt, töörühmadelt ja nõuandekogudelt ning samuti EFRAGi sekretariaati tasuta lähetusi.

EFRAGi finantsstruktuur ei tekitanud 2019. aastal erilist muret. Kogukulud ja inimressursid olid väiksemad kui eelarves ette nähtud ja personal püsis stabiilsena. Siiski näib oluline, et EFRAG kindlustaks oma pikaajalist rahastamisstruktuuri ja leiaks täiendavaid rahastamisallikaid mitte ainult seoses raamatupidamisspetsialistide maksete vähenemisega 2020. aastal ja Brexiti finantsmõjuga, vaid ka arvestades koroonaviiruse võimalikku negatiivset mõju mõne organisatsiooni maksetele.

EFRAG on probleemist teadlik ja juba püüab oma liikmeskonda laiendada. EFRAGi juhatuse esimees Jean-Paul Gauzès asutas 2019. aastal rakkerühma, et käsitleda EFRAGi pikaajalist rahastamisstruktuuri. Ideaaljuhul peaks EFRAGi liikmeskond hõlmama kõiki ELi liikmesriike. Riikide organisatsioonide ühinemise julgustamisel oleks palju abi kõigi ELi institutsioonide ja liikmesriikide toetusest.

1. AVALIKU HUVI JÄRELEVALVE NÕUKOGU

4.1. ÜLEVAADE TEGEVUSEST

Ülemaailmne standardite kehtestamine auditeerimise, kindluse andmise, eetika ja hariduse valdkonnas toimub kolme tasandi koostöös: standardite kehtestamise kogud, mida toetab Rahvusvaheline Arvestusekspertide Föderatsioon (IFAC), avaliku huvi järelevalve nõukogu (PIOB) ja aruandekohustus ametiasutuste järelevalveorgani (järelevalverühm) ees.

PIOB on sõltumatu välisorgan, mis koosneb koos esimehega kümnest liikmest (kellest kaks on ELi nimel ametisse nimetanud komisjon), mis teeb järelevalvet auditeerimise, eetika ja raamatupidamishariduse standardite kehtestamise üle. Sellised standardid on rahvusvahelised auditistandardid (ISA), raamatupidajate eetikastandardid ja rahvusvahelised haridusstandardid (IES). Selline standardite kehtestamise struktuur loodi 2003. aastal toimunud IFACi reformidega,¹² mis olid ajendatud suurfirmade kokkukukkumisest ning finantsaruandluse ja auditeerimise puudujääkidest paljudes riikides. Reformide kõige olulisem osa oli PIOBi asutamine, et suurendada investorite ja muude isikute usaldust, ning jälgida, et standardite kehtestamise kogude auditeerimisalane tegevus vastaks nõuetekohaselt avalikule huvile.

PIOBi üldine ülesanne on tagada nõuetekohane menetlus, järelevalve ja läbipaistvus ning avalike huvide kaitse kogu tegevuses, mis hõlmab audiitorite jaoks mõeldud rahvusvaheliste standardite ettepanekute tegemist ning nende standardite arendamist ja vastuvõtmist.

¹² IFAC (Rahvusvaheline Arvestusekspertide Föderatsioon) on kogu maailma raamatupidajaid ja audiitoreid esindav eraõiguslik organ.

PIOB kiidab heaks ka standardite kehtestamise kogude liikmete kandidatuurid, annab nõusoleku nende kogude strateegiatele ja tööplaanidele, jälgib standardite väljatöötamist ja kontrollib, kas kõiki avaliku konsultatsiooni käigus mainitud aspekte on nõuetekohaselt arvesse võetud. Vajaduse korral soovitab PIOB meetmeid, millega tagada, et standardid on tõepoolest avalike huvidega kooskõlas.

Nagu selgitati PIOBi 2020. aasta mais avaldatud 15. avalikus aruandes,¹³ suhtles PIOB 2019. aastal regulaarselt tema järelevalve all olevate standardite kehtestamise kogudega (rahvusvaheline auditeerimis- ja kindlustandvate töövõtude standardite komitee (IAASB); rahvusvaheline raamatupidamishariduse standardite koostamise kogu (IAESB) ja rahvusvaheline eetikastandardite koostamise kogu (IESBA)), nende kolme nõuanderühma, vastavusnõuandekogu ning ametisse nimetamise komitee ja IFACi juhatusega.

PIOBi nõuande kohaselt lisas IAASB oma järgmise nelja aasta strateegiasse teabe kogumise nii tegevuse jätkamise kui ka pettuste avastamisel audiitorile pandud rolli kohta.

IAASB võttis vastu rahvusvahelise auditeerimisstandardi (ISA) 315 (muudetud). IAS 315-ga kehtestati rangemad nõuded ja üksikasjalikumad suunised riskide kindlakstegemiseks ja hindamiseks ning ametialase skeptitsismi ja andmeanalüüsi rõhutamiseks, mida PIOB pidas peamisteks avalikku huvi pakkuvateks küsimusteks.

PIOB esitas ka märkusi uute kavandatud kvaliteedijuhtimise standardite kohta, mida IAASB praegu välja töötab, et tagada kvaliteetsemad auditid ja tugevdada kutsealase skeptitsismi tähtsust.

Rahvusvaheline kutseliste raamatupidajate eetikakoodeks, mille on välja andnud IESBA, on oluline vahend, milles on ühendatud aluspõhimõtted ja eeskirjad, mis suunavad kutselised raamatupidajad ja nende ettevõtted ärimudeli suunas, mis võimaldab tuvastada ja vältida võimalikke eetilisi konflikte ja sõltumatust ähvardavaid ohte. Praegu käib ulatuslik arutelu auditeerimis- ja konsultatsiooniteenuste samaaegse osutamise üle. Seetõttu on PIOB julgustanud IESBA-d laiendama projekti, mis käsitleb lubatud ja keelatud teenuseid, mis ei ole kindlust andvad teenused. 2019. aastal algatas IESBA avaliku konsultatsiooni ajakohastatud standardi teemal, mis piiraks veelgi muude kui kindlust andvate teenuste pakkumist auditeeritavatele äriühingutele, ning veel ühe projekti uue standardi kohta, millega nõutakse audiitoritelt, et nad tegeleksid audiitorite sõltumatust ähvardavate ohtudega, mis tulenevad tasudega seotud küsimustest (tasude projekt).

PIOB on aktiivselt osalenud ka järelevalverühma aruteludes, mis käsitlesid rahvusvaheliste auditistandardite praeguse juhtimis- ja järelevalvemudeli reformi, ning aidanud kaasa avaliku huvi raamistiku väljatöötamisele, mille eesmärk oleks luua parem mehhanism, et hinnata, kuidas standardite kehtestamise protsessis avalikku huvi arvesse võetakse. Järelevalverühm avaldas oma soovitusel „Strengthening the International Audit and Ethics Standard-Setting

¹³ <https://ipiob.org/wp-content/uploads/2020/11/PIOB-Fifteenth-Public-Report-2019-1.pdf>

System” („Rahvusvahelise auditi- ja eetikastandardite kehtestamise süsteemi tugevdamine“) 14. juulil 2020¹⁴.

4.2. JUHTIMINE JA ARUANDEKOOSTUS

PIOBi liikmed nimetab ametisse järelevalverühm, kellel lasub lõplik vastutus rahvusvaheliste auditi-, kindluse andmise, eetika- ja haridusstandardite valdkonna üldise juhtimiskorralduse eest.

Järelevalverühm, mille liige on ka Euroopa Komisjon, jälgib, kuidas PIOB täidab oma avaliku huvi kaitsmise ülesannet, eriti seoses standardite kehtestamise protsessi üle tehtava järelevalvega.

Seoses võimalike huvide konfliktidega peavad PIOBi liikmed ja töötajad järgima PIOBi tegevusjuhendit. PIOBi tegevusjuhendi esimese põhimõtte kohaselt ei tohi juhatuse liikmed ega töötajad osaleda ühegi tööülesande täitmises, mille puhul neil võib tekkida huvide konflikt. Iga juhatuse liige allkirjastab igal aastal deklaratsiooni huvide konflikti puudumise kohta. Ükski PIOBi juhatuse liige ei teatanud 2019. aastal ühestki huvide konfliktist.

4.3. RAHASTAMISE MITMEKESISTAMISE KULGEMINE 2019. AASTAL

PIOBi rahastamine on korraldatud viisil, mis tagab nii tegeliku kui ka tajutava sõltumatuse. Avaliku huvi kaitsmisel aitaks stabiilsete rahastamisallikate asjakohane mitmekesistamine tagada PIOBi tegevuse jätkumise ja ka tema sõltumatuse. Rahastamise mitmekesistamise tähtsust tunnistati juba siis, kui toimus Rahvusvahelise Arvestusekspertide Föderatsiooni (IFAC) 2003. aasta reform, mille tulemusena loodi praegune rahvusvaheliste standardite kehtestamise süsteem, sealhulgas PIOB.

Alates PIOBi asutamisest 2005. aastal kuni 2010. aastani, mil jõustus otsusega 716/2009/EÜ kehtestatud ühenduse rahastamisprogramm, rahastas PIOBi üksnes IFAC (välja arvatud Hispaania mitterahaline toetus (st Madridi büroo üürimine).

IFAC teeb PIOBile igal aastal kättesaadavaks kindla maksimumsumma. Mujalt pärinevad rahalised vahendid asendavad ja seega vähendavad IFACi panust konkreetsel aastal. Ideaaljuhul peaks IFACi rahaliste vahendite osakaal olema alla poole PIOBi aastastest kogukuludest. Kuid teiste avalikust sektorist pärit toetajate leidmine on väga keeruline. Juba palju aastaid on suuruselt teine PIOBi rahastaja EL. 2019. aastal olid PIOBi tulud (rahaline ja mitterahaline toetus) 1 858 346 eurot, sellest 338,000 eurot ehk 18,18 % saadi ELilt. IFACi osalus oli 1 201 028 eurot ehk 64,62 %.

Määruse artikli 9 lõikes 5 on sätestatud, et kui IFACi rahastamise osakaal ületab teataval aastal kahte kolmandikku kogu PIOBi aastasest rahastamisest, peab komisjon tegema ettepaneku piirata oma iga-aastast toetust maksimaalselt 300 000 euroga. Seni ei ole seda

¹⁴ https://www.iosco.org/about/monitoring_group/pdf/2020-07-MG-Paper-Strengthening-The-International-Audit-And-Ethics-Standard-Setting-System.pdf

tehtud. Kuna IFAC ei ole rahastamisel määruses sätestatud kriitilist piiri (66,66 %) ületanud, ei pea komisjon oma 2019. aasta toetust PIOBile üle vaatama.

5. KOKKUVÕTE JA KÜSIMUSED EDASISEKS KAALUMISEKS

Kõnealune rahastamisprogrammi hindamine, mille Euroopa Komisjon tegi 2019. aastal, kinnitab ELi rahastamisprogrammi asjakohasust ja lisaväärtust. See kinnitab ka seda, et programm tugevdab kolme abisaaja (IFRSi sihtasutus, EFRAG ja PIOB) legitiimsust teenimaks Euroopa avalikke huve, arendades ja edendades Euroopa seisukohti finantsaruandluse ja auditeerimise valdkonnas ning tagades, et neid seisukohti võetakse nõuetekohaselt arvesse IASB ja IFACi standardite kehtestamise protsessis.

IFRSi sihtasutusega seoses võttis IASB meetmeid standardi IFRS 17 rakendamiseelsest etapist tulenevate probleemide lahendamiseks. IASB lükkas jõustumiskuupäeva kahe aasta võrra edasi 1. jaanuarile 2023 ja tegi standardisse IFRS 17 sihipäraseid muudatusi. Seda, mil määral on kõiki Euroopa probleeme arvesse võetud, saab aga hinnata alles pärast seda, kui EFRAG on esitanud Euroopa Komisjonile oma kinnitamisinõuande standardi IFRS 17 muudatuste kohta.

Lisaks näitab IFRSi sihtasutuse rahastamisallikate jaotus 2019. aastal, et eri rahastajatelt laekuv rahaline toetus erineb üha enam nende esindatusest järelevalvenõukogus ja IASB juhatuses, kuigi olukord oli juba enne tasakaalust väljas. Põhja- ja Lõuna-Ameerika osa kogurahastuses on eriti väike (5 %), kuigi neile kuulub sama arv kohti kui ELile, kelle arvele langeb 38 % kogurahastusest (komisjon ja liikmesriigid), ning rohkem kohti kui Aasiale ja Okeaaniale, kelle maksed moodustavad 33 % kogurahastusest.

EFRAGi puhul on komisjon eriti kõrgelt hinnanud EFRAGi algatatud põhjalikku mõjuanalüüsi, et toetada EFRAGi tulevast kinnitamisinõuannet standardi IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ kohta, ning EFRAGi tähtsust komisjoni tehnilisel nõustamisel pikaajaliste kapitaliinstrumentide alternatiivsete arvestuslike käsitluste teemal, soovitades komisjonil paluda IASB-l vaadata „kiirelt“ läbi standardi IFRS 9 kohane kapitaliinstrumentide ümberliigitamise keeld.

PIOBi sõltumatu järelevalve eesmärk on anda investoritele ja teistele kindlust selles, et auditiga seotud standardid on kehtestatud avalikes huvides. Järelevalverühma algatatud reformi eesmärk on tugevdada PIOBi järelevalverolli ja laiendada selle rahastamisbaasi.

1. liide. Kokkuvõte IFRSi sihtasutuse tegevusest 2019. aastal

Standard	IASB-poolse väljaandmise kuupäev	Kohaldamise kuupäev	Euroopa Liidu Teatajas avaldamise kuupäev
IFRS 17 – kindlustuslepingud	18.5.2017	1.1.2023	
IAS 28 muudatus – pikaajaline osalus sidus- ja ühisettevõtetes	12.10.2017	1.1.2019	11.2.2019
Iga-aastased edasiarendused 2015–2017	12.12.2017	1.1.2019	15.3.2019
IAS 19 muudatused – plaani muutmine, kärpimine ja maksmine	7.2.2018	1.1.2019	14.3.2019
IFRSide kontseptuaalse raamistiku viidete muudatused	29.3.2018	1.1.2020	6.12.2019
IFRS 3 muudatused – äriühenduse mõiste	22.10.2018	1.1.2020	22.4.2020
IAS 1 ja IAS 8 muudatused – olulisuse mõiste	31.10.2018	1.1.2020	10.12.2019
IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7 muudatused – intressimäärade võrdlusaluste reform (1. etapp)	26.9.2019	1.1.2020	16.1.2020
IAS 1 muudatused – finantsaruannete esitamine (kohustiste liigitamine jooksvateks või pikaajalisteks)	23.1.2020	1.1.2023	
IFRS 16 muudatus – rendiarvestus	28.5.2020	1.6.2020	
IFRS 17, IFRS 9 ja IFRS 4 muudatused – edasilükkamisvõimalus	25.6.2020	1.1.2023	
IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7 muudatused – intressimäärade võrdlusaluste reform (2. etapp)	27.8.2020	1.1.2021	

Toetustaotlustes kajastatud projektid	2018	2019	2020	Märkused
Parema teavitamise projekt				
Põhifinantsaruanded	Tööplaan	Standardi muutmise projekt – 17.12.2019	Tööplaan	Põhifinantsaruande struktuuri ja sisu sihipärane parandamine. Standardi muutmise projektile saadakse tagasiside eeldatavalt 2020. aasta 4. kvartalis.
Avalikustamise algatus – avalikustamise põhimõtted	Aruteludokument – 30.3.2017	Projekti kokkuvõte avaldati märtsis 2019		Projekt on lõpetatud
Avalikustamise algatus – avalikustamise sihipärane läbivaatamine standardite tasandil	Tööplaan	Tööplaan	Tööplaan	Projekti eesmärk on kontrollida IFRS 13 („Õiglase väärtuse mõõtmine“) ja IAS 19 („Hüvitised töötajatele“) avalikustamise nõuete vastavust IASB kindlaks määratud uutele juhtpõhimõtetele. Standardi muutmise projekt lükati edasi 2021. aasta esimesesse poolde.
Avalikustamise algatus – arvestusmeetodid	Tööplaan	Standardi muutmise projekt – 1.8.2019	Tööplaan	Projekti eesmärk on parandada arvestusmeetoditega seotud avalikustamist, rakendades olulisuspõhimõtet. Standardi muutmise projektile saadakse tagasiside eeldatavalt 2020. aasta 4. kvartalis.
Juhtkonna kommentaar	Tööplaan	Tööplaan	Standardi muutmise projekt valmib eeldatavasti	Projekt tegevusaruande nr 1 (<i>juhtkonna kommentaar</i>) kui finantsaruannete täiendava ja toetava vahendi läbivaatamiseks ja

			2021. aasta 1. kvartalis	ajakohastamiseks
Uurimisprojektid				
Äriühendus, mis hõlmab ühise kontrolli all olevaid (majandus)üksusi või ärisid	Tööplaan	Tööplaan	Aruteludokument on kavas esitada 2020. aasta 4. kvartalis	Eesmärk on ühise kontrolli all olevate äriühenduste raamatupidamisarvestuse erinevuste vähendamine
Diskontomäär	Tööplaan	Projekti kokkuvõte avaldati 2019. aasta veebruaris		Projekt on lõpetatud
Dünaamiline riskijuhtimine	Tööplaan	Tööplaan	Tööplaan	Makro-riskimaandamise arvestuse uurimine, mille eesmärk on töötada välja arvestusmudel riskimaandamise ja dünaamilise riskijuhtimise mõju kajastamiseks. Põhimudelist teavitamine peaks toimuma 2020. aasta 4. kvartalis enne teise aruteludokumendi väljatöötamist.
Omakapitali omadustega finantsinstrumendid	Tööplaan	Aruteludokument avaldati 2018. aasta juunis	Pooleli	Selgitus nii kohustise kui ka omakapitali omadustega finantsinstrumentide esitamise kohta. Eesmärk on selgitada standardis IAS 32 „Finantsinstrumendid: esitamine“ sätestatud nõudeid. Otsus projektisuuna kohta tehakse eeldatavasti 2020. aasta 4. kvartalis.
Firmaväärtus ja selle	Tööplaan	Tööplaan	Aruteludokument –	Uurimisprojekt firmaväärtuse väärtuse

langus			19.3.2020	languse õigeaegse kajastamise tagamiseks. Eesmärk on täiendada IAS 36 nõudeid.
Reguleeritud tariifiga tegevus	Tööplaan	Tööplaan	Standardi muutmise projekt esitatakse eeldatavasti 2020. aasta 4. kvartalis	Projekti eesmärk on äriühingute hinnakujunduse reguleerimisel tariifide reguleerimise mõju arvestamine
Kaevandusvaldkond		Tööplaan	Tööplaan	Uurimisprojekt, mille eesmärk on kaaluda standardi IFRS 6 („Maavarade uurimine ja hindamine“) ajakohastamist. Uuringu läbivaatamine toimub 2021. aasta 1. pooles.
Vara tootlusest sõltuvad pensionihüvitised		Tööplaan	Tööplaan	Uurimisprojekt, mille eesmärk on töötada välja ettepanekud standardi IAS 19 („Hüvitised töötajatele pensionihüvitisteks, mis sõltuvad varade tootlusest“) piiratud muutmiseks. Uuringu läbivaatamine toimub 2020. aasta 4. kvartalis.
Standardite IFRS 10, IFRS 11 ja IFRS 12 rakendamisejärgne läbivaatamine		Tööplaan	Tööplaan	Läbivaatamise eesmärk oli hinnata standardite IFRS 10 („Konsolideeritud finantsaruanded“), IFRS 11 („Ühised ettevõtmised“) ja IFRS 12 („Muudes (majandus)üksustes olevate osaluste avalikustamine“) mõju. Teabetaotlus esitatakse eeldatavalt 2020. aasta 4. kvartalis.
Hooldusprojektid – piiratud muudatused				
Arvestusmeetodid ja	Tööplaan	Tööplaan	Muudatus on kavas	Selgitused arvestusmeetodite ja

arvestushinnangud (IAS 8 muudatused)			teha 2020. aasta 4. kvartalis	arvestushinnangute eristamise kohta
Arvestusmeetodite muudatused (IAS 8 muudatus)	Tööplaan	Standardi muutmise projekt – 26.3.2018	Tööplaan	Eesmärk on alandada arvestusmeetodite vabatahtlike muudatuste tagasiulatuva rakendamise teostamatuse künnist. Otsus projektisuuna kohta tehakse eeldatavasti 2020. aasta 4. kvartalis.
Tagasimakse olemasolu (IFRIC 14 muudatused)	Tööplaan	Tööplaan	Tööplaan	Selgitused olukorra puhuks, kus kolmandatel isikutel on õigus teha teatavaid otsuseid äriühingu kindlaksmääratud hüvitisega skeemi kohta
Tasud kajastamise lõpetamise 10 protsendi testis (IFRS 9 muudatus)	Tööplaan	Tööplaan	Muudatusettepanek esitati 14.05.2020	Projekt on lõpetatud
Rendistiimulid (standardile IFRS 16 lisatud näite nr 13 muudatus)	Tööplaan	Standardi muutmise projekt esitati 2019. aasta mais	Muudatusettepanek esitati 14.05.2020	Projekt on lõpetatud
Standardi IFRS 8 „Tegevussegmentid“ edasiarendus	Standardi muutmise projekt – 29.3.2017	Projekti kokkuvõtte esitati 2019. aasta veebruaris		Projekt lõpetati pärast standardi muutmise projekti üle üldsusega konsulteerimise raames saadud tagasisidet
Materiaalne põhivara: tulu enne kavandatud kasutamist	Standardi muutmise projekt – 20.6.2017	Tööplaan	Muudatusettepanek esitati 14.5.2020	Projekt on lõpetatud

(IAS 16 muudatused)				
Maksustamine õiglase väärtuse mõõtmisel (IAS 41 muudatused)		Tööplaan	Muudatusettepanek esitati 14.5.2020	Projekt on lõpetatud
IBORi reform ja selle mõju finantsaruandlusele		1. etapp valmis 26.9.2019	2. etapp valmis 27.8.2020	Projekt on lõpetatud
Kahjulikud lepingud – lepingu täitmise maksumus (IAS 37 muudatus)		Standardi muutmise projekt – 13.12.2018	Muudatusettepanek esitati 14.5.2020	Projekt on lõpetatud
Tütarettevõtte kui esmakordne kasutuselevõtja (IFRS 1 muudatused)		Tööplaan	Muudatusettepanek esitati 14.5.2020	Projekt on lõpetatud
VKEdele mõeldud IFRSide põhjalik läbivaatamine 2019. aastal		Tööplaan	Tööplaan	VKEdele mõeldud IFRSide teine põhjalik läbivaatamine
Edasilükkunud tulumaks, mis on seotud ühest tehingust tulenevate varade ja kohustistega (IAS 12 muudatused)		Standardi muutmise projekt – 17.7.2010	Tööplaan	Edasilükkunud tulumaksu arvestamisega seotud nõuete muutus, kui (majandus)üksus arvestab selliseid tehinguid nagu rendi- või sulgemiskohustused, kajastades nii vara kui kohustist. Otsus projekti juhtimise kohta peaks tehtama 2020. aasta novembris.
Mittevahetatavus		Tööplaan	Tööplaan	Muudatused, mis käsitlevad hetkekurssi, mida

(IAS 21 muudatused)				(majandus)üksus kasutab juhul, kui kahe valuuta vaheline vahetus ei ole võimalik. Kavas on standardi muutmise projekt, kuid kuupäeva ei ole veel kindlaks määratud.
Eraldised – sihipärased parandused		Tööplaan	Tööplaan	Ettepanekud standardi IAS 37 („Eraldised, tingimuslikud kohustised ja tingimuslikud varad“) kolme sihipärase paranduse kohta. Viia kohustise määratlus ja kohustiste kindlakstegemise nõuded kooskõlla finantsaruandluse <i>kontseptuaalse raamistikuga</i> ning selgitada mõõtmise nõuete kaht aspekti. Kavas on teha otsus projekti suuna kohta, kuid kuupäeva ei ole veel kindlaks määratud.

2. liide. IFRSi sihtasutuse rahastamise jaotus 2019. aastal

IFRSi sihtasutuse rahastamise jaotus						
Rahastaja	Maksed 2019. aastal	Maksed 2018. aastal	Maksed 2017. aastal	Kuraatorite arv	Muutus püsiva vahetuskursi juures	
					2019/2018	2018/2017
Rahvusvahelised audiitorühingud	19,8 %	24,0 %	34,7 %		-29,7 %	-31,8%
Euroopa Komisjon	20,7 %	18,5 %	16,5 %		0,5 %	2,0 %
ELi liikmesriigid	17,8 %	17,2 %	15,9 %	6	-6,5 %	-4,0%
Aasia ja Okeania	33,5 %	30,8 %	23,9 %	6	-0,8 %	7,9 %
Põhja- ja Lõuna-Ameerika	5,1 %	6,1 %	5,8 %	6	-21,4%	-10,8%
Aafrika	0,0 %	0,6 %	0,5 %	1	-94,8%	0,0 %
Muu	3,0 %	2,7 %	2,6 %	3	-2,5%	-5,4%
Kokku				22	-10,6%	-9,7%

Allikas: IFRSi sihtasutus

3. liide. EFRAGi rahastamise jaotus 2019. aastal

MAKSED (TUHANDETES EURODES)		
	2019	2018
Euroopa sidusrühmade organisatsioonid		
Accountancy Europe	240	300
BUSINESSEUROPE	125	125
INSURANCE EUROPE	75	75
EBF	75	75
ESBG	75	75
EACB	75	75
EFAA	25	25
EFFAS	15	15
<i>Kokku</i>	<i>705</i>	<i>765</i>
Riiklikud organisatsioonid		
Prantsusmaa	350	350
Saksamaa	350	350
Ühendkuningriik	350	350
Itaalia ¹⁵	290	290
Rootsi	100	100
Taani	50	50
Madalmaad	50	50
Hispaania	50	50
Luksemburg	10	10
<i>Kokku</i>	<i>1600</i>	<i>1600</i>

Allikas: EFRAG

4. liide. EFRAGi sooline jaotus 31. detsembri 2019. aasta seisuga

Rühm	Meeste osakaal		Naiste osakaal	Kesk- ja Ida-Euroopast pärit isikute osakaal	Eri kodakondsusi
EFRAGi juhatus	76 %		24 %	0 %	9
EFRAGi tehniliste ekspertide rühm	81 %		19 %	0 % (alates 1. aprillist 2020: 6 %)	8 (alates 1. aprillist 2020: 9)
EFRAGi tehniliste ekspertide rühma töörühmad ja nõuandekomisjonid	81 %		19 %	2 %	5 kuni 14
Aruandluslabori juhtrühm	59 %		41 %	12 %	13
Aruandluslabori projekti rakkerühm	52 %		48 %	13 %	13
EFRAGi sekretariaat	0 %		100 %	0 %	3
Juhtkond	50 %		50 %	14 %	10

¹⁵ 2018. aastal lähetas OIC mõneks ajaks EFRAGi töötaja, mis vastas 60 000 eurole aastas.

Tehnilised töötajad	0 %		100 %	0 %	3
Tugitöötajad					

Allikas: EFRAG